

A HAND Szövetség észrevételei

a nemzetközi fejlesztési együttműködésre vonatkozó keretstratégia tervezete kapcsán

Elhangzott: 2013. június 17-én a Parlament Külügyi Bizottságának ülésén

A Szövetség tagszervezetei már a stratégiai dokumentum első változata esetében **üdvözölték**, hogy a dokumentum számottevő mértékben tükrözte azokat a Szövetség által a korábbi évek során szorgalmazott irányokat, elemeket, amelyeket egy hatékonyabb magyar nemzetközi fejlesztési tevékenység érdekében maga is számos hozzászólásában, kiadványában megfogalmazott. Ilyen irány többek között a bilaterális NEFE növelésére, illetve a NEFE partnerországok számának csökkentésére való törekvés, a fejlesztési szektorok megjelölése, a transzparencia alapvető elvként való megfogalmazása és ennek kapcsán a nemzetközi transzparencia-kezdemenyezéshez történő csatlakozás, illetve a szakpolitikák fejlesztési szempontú koherenciájának hangsúlyozása. A magyar civil szervezetek azt is örömmel vették tudomásul, hogy az első változattal kapcsolatban benyújtott észrevételeik sok esetben bekerültek a jelenlegi változatba. Erre példa a NEFE hazai végrehajtóinak (civil szervezetek, vállaltok, oktatási intézmények stb.) lehetséges szerepének részletesebb kifejtése, egy civilekre kidolgozott minősítési rendszer felvetése és az alapján működésük támogatása, a legkevésbé fejlett, az alacsony jövedelmű és a törékeny vagy konfliktus utáni helyzetben lévő országok kiemelt kezelése, a teljes NEFE (és nem csak a KÜM NEFE-keret) növelésének igénye és a globális nevelés és feltételrendszerének beemelése a szövegbe.

Ezek mellett a Szövetség a szakpolitikai program legpozitívabb hozadékának tartotta, hogy a civilek megítélése szerint a magyar NEFE jelenlegi legfontosabb kérdésköre, a **NEFE intézményi** és - ehhez elválaszthatatlanul kapcsolódóan - a **NEFE jogi háttérének (NEFE kerettörvény)** rendezése is megjelenik a tervezetben. Amiben ugyanakkor a civilek ezzel kapcsolatban a problémát látják, hogy a stratégia túlzottan általánosan, mintegy ajánlasként fogalmazza meg ennek szükségességét. Ezért a legfontosabb civil üzenet ennek kapcsán, hogy a NEFE intézményi háttérének a civil szervezetek szerint is elkerülhetetlen átalakítása, illetve ezt az átalakítási folyamatot messzemenőig alátámasztó, és a magyar NEFE tevékenységet általában, és a civil szerepvállalást különösen támogató jogi környezet megteremtése nélkül hosszútávon bizonyosan nem beszélhetünk a magyar nemzetközi fejlesztési együttműködés hatékonyságának növeléséről. Nem mellékes civil szempont még, hogy nagyon fontos hozadéka lenne a jogszabályi háttér megteremtésének, hogy a szervezeteknek lenne mire hivatkozni közhasznú státuszuk megalapozásakor.

Itt kiemelkedő fontosságú az a kérdés, amit a tervdokumentum teljességgel nyitva hagy: a **Külügyminisztérium sokkal erőteljesebb koordináló szerepére van szükség** ahhoz, hogy mindazok az alapelvek, célok, ország-relációk és fejlesztési szektorok, amelyek a dokumentumban meghatározásra kerültek valóban érvényesülni tudjanak nemcsak a Külügyminisztérium igen korlátozott összegű NEFE előirányzata tekintetében, hanem a teljes magyar bilaterális NEFE (tehát a társmisztériumok és egyéb kormányzati intézmények NEFE tevékenysége/költései) kapcsán. A civil szervezetek számára ez utóbbi eset jelentené a valódi elmozdulást a fejlesztési hatékonyság irányába.

Emellett még egy fontos kérdést emelnénk ki, amiben a korábbi koncepcióhoz képest jelentős változás történt a két verzió között. A korábbi dokumentum megnevezett 10 partnerországot (amelyekkel egyébként a civilek többnyire egyetértettek), a mostani változat azonban a cselekvési terv hatókörébe utalja azok beazonosítását, és csak régiókat nevez meg. A stratégia láthatóan általános szinten mozgó javaslatai akár ezt is megengedik, így viszont kérdés, hogy mi a garancia arra, hogy háromévenként nem lesz gyökeres változás a partnerországok körében, ami megint csak lehetetlenné teszi a hosszútávú stratégiai megközelítést és a gyakorlati tervezést mind a civilek, mind az egyéb végrehajtók számára. **Javasoljuk, hogy utaljon a szöveg arra, hogy a keretstratégia ideje alatt csakis nyomós indokkal, széleskörű egyeztetésen alapuló módon és a meghatározott lista csak néhány tagját érintően történhessen változtatás.**

Találkozik a civilek javaslatával az is, hogy a stratégiát a Külügyminisztérium **szakpolitikai stratégia**, és nem csupán szakpolitikai program szintjén terjeszti elő elfogadásra. A szakpolitikai stratégiára vonatkozó törvényi előírások meghatároznak ugyanakkor bizonyos tartalmi elemeket is, mint pl. mérhető célok, személyi, tárgyi, szakmai, anyagi feltételek megjelölése, a megvalósítás, nyomon követés és értékelés alapelveinek meghatározása, melyeket egyébként a civilek is javasoltak belefoglalni a stratégiába.

Mivel a fentiek alapján úgy tűnik, hogy a legfontosabb lényegi részletek kidolgozása többek között a cselekvési terv formájában még hátravan, ezért rendkívül fontosnak tartjuk, hogy az egyeztetés közös előkészítő munka formájában egy magasabb szintre lépjen. A civilek javasolják, hogy álljon fel egy minden szektort bevonó munkacsoport, (ezt nyilván a TTT keretei között lehet a legkönnyebben megvalósítani), ami a tervezés és egyeztetés folyamatos menetét és inkluzív jellegét lenne hivatott biztosítani.